

Anarchie: een definitie

Stuart Christie

Wat is anarchisme?

Het anarchisme is de beweging voor sociale rechtvaardigheid door vrijheid. Het is concreet, democratisch en egalitair. Het heeft bestaan en zich ontwikkeld sinds de zeventiende eeuw, met een filosofie en een vastomlijnde kijk op dingen die ontwikkeld en gegroeid zijn door en onder invloed van de tijd en de omstandigheden. Het anarchisme begon als wat het vandaag nog steeds is: een directe uitdaging door de kansarmen aan hun onderdrukking en uitbuiting. Het keert zich tegen de verraderlijke groei van de staatsmacht en tegen het verderfelijke ethos van een bezitterig individualisme dat – samen of afzonderlijk – uiteindelijk alleen de belangen dient van de weinigen ten koste van de rest.

Het anarchisme bevordert wederkerige hulp, harmonie en menselijke solidariteit, om een vrije, klasseloze maatschappij te bereiken – een gemenebest van samenwerking. Het anarchisme is zowel een theorie als een praktijk van leven. Filosofisch gezien streeft het naar een perfecte overeenstemming tussen individu, maatschappij en natuur. In een anarchistische maatschappij zouden soevereine individuen die elkaar wederzijds respecteren georganiseerd zijn in verhoudingen zonder dwang, met van nature gedefinieerde gemeenschappen waarin de productiemiddelen in gemeenschapshanden gehouden worden.

Anarchisten zijn niet simpelweg dromers geobsedeerd door abstracte principes. We weten dat gebeurtenissen bestuurd worden door toeval, en dat het handelen van mensen sterk bepaald wordt door gewoonten waaraan lang is vastgehouden, en door psychologische en emotionele factoren die vaak anti-sociaal zijn en doorgaans onvoorspelbaar. We zijn ons er zeer van bewust dat een perfecte maatschappij niet morgen verkregen zal zijn. De strijd zou inderdaad wel eens eeuwig kunnen duren! Maar het is de visie die de stimulans biedt om te vechten tegen de zaken zoals ze zijn, en voor de dingen zoals ze zouden kunnen zijn.

Wat ook de onmiddellijke vooruitzichten om een vrije maatschappij te bereiken ook zijn, en hoe ver verwijderd het ideaal ook is, als we onze gemeenschappelijke menselijkheid waarderen dan mogen we nooit ophouden ernaar te streven om onze visie te verwezenlijken. Als we genoeg nemen met minder, dan zijn we weinig meer dan lastdieren in dienst van de bevoorrechte weinigen, zonder meer uit het leven te halen dan een lichtere last, beter voer en een knussere bedstee.

Uiteindelijk bepaalt alleen de strijd de uitkomst, en vooruitgang naar een gemeenschap van meer betekenis moet beginnen met de wil om elke vorm van onrecht te weerstaan.

In algemene termen betekent dit het uitdagen van alle uitbuiting, en het trotseren van alle op dwang gebaseerde autoriteit. Als anarchisten één onwankelbaar geloofsartikel hebben, dan is het dat – als eenmaal de gewoonte om zich te voegen naar politici en ideologen verloren is gegaan, en de gewoonte om zich tegen overheersing en uitbuiting te verzetten is verkregen – gewone mensen een vermogen hebben om elk aspect van hun leven in hun eigen belang te organiseren, overal en op elk moment, zowel in vrijheid als in billijkheid.

Het anarchisme omvat zo'n brede kijk op de wereld dat het moeilijk gedestilleerd kan worden tot een formele definitie. Michael Bakoenin, de mans wiens schrijven en voorbeeld het meeste heeft gedaan om hert anarchisme van een abstracte kritiek op de politieke macht om te zetten in een theorie van praktische sociale actie, definieerde haar fundamentele leerstelling aldus: In een woord, wij verwerpen alle bevoorrechte, aan vergunningen gebonden, officiële en wettelijke wetgeving en autoriteit, zelfs als die zou verrijzen uit het algemeen kiesrecht, overtuigd dat het alleen in het voordeel kon uitpakken van een overheersende en uitbuitende minderheid, en tegen de belangen van de overgrote, tot slavernij gebrachte, meerderheid.

Anarchisten houden zich niet afzijdig van strijd van de bevolking, en proberen die ook niet te domineren. Ze proberen er praktisch aan bij te dragen wat ze kunnen, en trachten ook om daarbinnen de hoogst mogelijke niveau's van zowel individuele zelfontplooiing als van groepssolidariteit te ondersteunen. Het is mogelijk om anarchistische ideeën wat betreft vrijwillige verhoudingen, gelijkwaardige deelname aan besluitvormingsprocessen, wederkerige hulp en een aanverwante kritiek van alle vromen van overheersing te herkennen in filosofische, sociale en revolutionaire bewegingen in alle tijden en plaatsen.

Elders hebben de minder formele praktijken en strijd van de meer onvermoeibaren onder de bezitslozen en benadeelde slachtoffers van het autoriteitssysteem hun uitdrukking gevonden in de geschriften van zij die bij korte kennismaking slechts millenarische dromers leken. Verre van abstracte speculaties te zijn die uit de lucht zijn gegrepen, zijn zulke werken, net als alle sociale theorieën, afgeleid van gevoelige waarneming. Ze weerspiegelen de wezenlijke en onbedwingbare overtuiging, gevoed door een bewuste minderheid door de

geschiedenis heen, dat sociale macht die over mensen wordt uitgeoefend een overweldiging is van natuurlijke rechten: Macht woont in mensen, en zij alleen hebben gezamenlijk, het recht om die macht uit te oefenen.

nl.anarchistlibraries.net

Stuart Christie
Anarchie: een definitie

anarchie.org.

Oorspronkelijke titel: Anarchy: A Definition. Verschenen: onbekend. Bron: Ravotr.nl; uit het Engels van Kate Sharpley Library. Vertaling: Uit het Engels door Peter Storm.

a-bieb.nl